

Records de Pavarotti

TEXT

Marcel Gorgori <marcel37@terra.es>
Periodista i escriptor

FOTO

Juan Miguel Morales

IL·LUSTRACIÓ

Eulàlia Corbella

La matinada del passat 6 de setembre va fer quatre anys de la mort de Luciano Pavarotti, i ningú no me'n va parlar. No és que ningú ho hagués de fer, perquè potser és només a les persones més pròximes a qui dediquem un pensament cada any el dia de l'aniversari de la mort però, per contrast, i recordant que el dia del decés Pavarotti va protagonitzar tot tipus de programes en mitjans generalistes, i també moltíssims comentaris en bars, perruqueries i supermercats, el silenci quasi absolut d'enguany motiva aquest meu primer article a la revista que teniu a les mans.

Recordo que, potser esperonats per aquesta repercussió social, no van ser poques les persones que, durant aquells dies, van demanar-me parer a propòsit de si, qui acabava de morir, havia estat 'el millor tenor de la història' però, francament, trobo que aquesta és una pregunta sense resposta possible. Perquè, superats uns determinats nivells d'excel·lència tècnica i artística, als

quals sens dubte Pavarotti i no gaire tenors més han arribat, els criteris que finalment, li haurien de donar el títol o no depenen sempre dels gustos personals de cadascú i de les característiques que cadascú prioritzi de trobar en un gran tenor.

La veu, per exemple. Va ser el mateix Pavarotti qui en una ocasió, quan li van preguntar si la seva podia ser considerada la millor veu de tenor líric del món, va respondre: "La millor veu de tenor líric, per a mi, és la de Giacomo Aragall". Segurament trobaríem pocs aficionats que no pensin com ell que la veu d'Aragall ha estat d'una bellesa única i, segurament, commovedora com cap altra però... recorden la lluminositat de la veu de Pavarotti? En una ocasió, Josep Carreras em va dir: "La veu del Luciano és solar. És una veu que té el sol a dins". Solar i etèria, hi afegiria jo! Perquè aquella veu, a banda de lluminosa, volava sola! Lliscava en l'aire sense ombra de pes, ni d'esforç aparent!

La facilitat pels aguts. És molt probable que aquest sigui un dels terrenys en els quals costi més de trobar iguals a Pavarotti, però ni tan sols en aquest Luciano era infal·lible, simplement perquè els humans mai no ho som. A l'inici de la seva carrera, per exemple, quan encara no era ningú en el món de l'òpera i venia assegurances porta per porta a Mòdena, Pavarotti va ser rebutjat per falta d'agut. Resulta que el seu mestre de cant, Arrigo Pola, va aconseguir-li amb grans esforços una audició amb un dels empresaris més importants del moment, el senyor Liduino Bonardi. Pavarotti va atacar l'ària de *La bohème* "Che gelida manina" i, en arribar al fragment agut que diu '*Talor nel mio forziere...*', la veu se li va trencar. El senyor Bonardi es va aixecar d'una revolada, cridant que no li fessin perdre el temps, que de tenors "curts" (sense aguts) en tenia tants com en volia. Quin profeta, aquest Bonardi, noi!

Presència a l'escenari i aspecte actoral. Si les notes agudes eren un dels seus punts forts, la credibilitat actoral de Luciano Pavarotti probablement era un dels fluixos. De fet, va ser per això que va deixar de cantar òpera, no perquè mai li fallés la veu! Per això, i perquè una movilitat cada cop més reduïda no li fes viure situacions divertides, però incòmodes, com la de l'última *Tosca* que va cantar a Berlín. En el tercer acte, i per tal d'evitar-li el llarg desplaçament que ha de fer el personatge de Cavaradossi cap a la presó, el director d'escena el va col·locar ja dins la garjola, sol, assegut, i a les fosques, des del moment d'alçar-se el teló. Però els primers minuts del tercer acte de *Tosca* transcorren de nit, s'hi senten unes campanes suaus a la llunyania, i hi canta una dolça veu de pastoret, i és clar, Pavarotti, sol, a les fosques, assegut al fons de l'escenari i amb la dolçor de la música..., es va adormir. Per algun amic que hi era, sé que el públic no li va tenir gens en compte aquesta 'petita relliscada', però, decididament, havia d'evitar situacions com aquesta.

Penso que aquesta darrera anècdota em permet de deixar córrer, sense haver d'anar valorant altres aspectes de l'art únic de Pavarotti, la pregunta de si ha estat 'el millor' o no. Perquè estic convençut que el que va fer que els assistents a la dormideta el disculpessin no va ser pensar que Pavarotti era 'el millor', sinó sentir que, a banda de ser un immens tenor, era algú que els queia bé. Algú enormement dotat per comunicar-se amb el públic. Algú que obria els braços, com volent-lo abraçar tot d'un cop, quan sortia a saludar. Algú que, en ser preguntat per quin era l'elogi més gran que li havien fet al llarg de la vida, i al·ludint al seu volum corporal, va contestar: "El que em va fer una senyora que va ensopegar amb mi pel carrer i em va dir... Perdoni, no l'havia vist".